

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa M. L.

przeciwko Szpitalowi Specjalistycznemu im. (...) w W.

o przywrócenie warunków pracy i płacy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 9 marca 2022 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych w W.

z dnia 30 kwietnia 2021 r., sygn. akt VIII WSCP (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych w W. postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez powódkę M. L. od wyroku tego Sądu z dnia 9 lipca 2020 r. (wobec nieopłacenia tej skargi, mimo skutecznego wezwania o uzupełnienie opłaty od skargi kasacyjnej).

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wyrokiem z dnia 9 lipca 2020 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez pozwany Szpital Specjalistyczny im. (...) w W. od wyroku Sądu pierwszej instancji z dnia 22 maja 2019 r., zmienił ten wyrok i oddalił

powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.980 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powódka M. L. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 lipca 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości. Zarządzeniem z dnia 23 lutego 2021 r. pełnomocnik powódki został jednak wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez uiszczenie (uzupełnienie) opłaty w kwocie 3.270,00 zł w terminie siedmiu dni od daty doręczenia wezwania, pod rygorem odrzucenia skargi. Wezwanie zostało skutecznie doręczone w dniu 2 marca 2021 r., lecz w określonym terminie wymagana opłata nie została uiszczona.

Sąd Okręgowy, powołując się na art. 398⁶ § 2 k.p.c. uznał zatem, że skarga kasacyjna powódki podlegała odrzuceniu.

Powódka M. L. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 30 kwietnia 2021 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych mających istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia przez pominięcie faktu, że powódka postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 września 2015 r. została zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych w całości.

Żaląca się podniosła równocześnie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zwolnienie od kosztów sądowych udzielone stronie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub w postępowaniu odwoławczym jest skuteczne także w postępowaniu kasacyjnym, co powinno być wzięte pod uwagę przez Sąd Okręgowy.

Powołując się na tak sformułowany i uzasadniony zarzut, żaląca się wniosła o „zmianę zaskarżonego postanowienia przez jego uchylenie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie jest w oczywisty sposób bezzasadne.

Zgodnie z poglądem prawnym wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008,

Nr 11, poz. 122), której nadano moc zasady prawnej, zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje kosztów postępowania kasacyjnego. Stanowisko to jest konsekwencją przyjęcia, że po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) i ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), kasacja została zastąpiona skargą kasacyjną, zbliżoną do dogmatycznego wzorca, stanowiącą nadzwyczajny środek zaskarżenia. W następstwie tych zmian postępowanie kasacyjne utraciło charakter postępowania w trzeciej instancji, a skarga kasacyjna wnoszona poza tokiem instancji stała się instrumentem kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne. Cel i przedmiot postępowania przed Sądem Najwyższym jest inny niż przedmiot i cel postępowania przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy, będący w ujęciu konstytucyjnym sądem szczególnym (art. 175 Konstytucji), sprawującym nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP), nie rozstrzyga sprawy ani nie osądza osób oraz zgłaszanych przez nie roszczeń, lecz - w zakresie określonym przez skarżącego - wyłącznie kontroluje legalność zaskarżonego orzeczenia. Z chwilą wydania, a zarazem uprawomocnienia się orzeczenia sądu drugiej instancji, od którego przysługuje skarga kasacyjna, dochodzi także do spełnienia się celu zwolnienia od kosztów sądowych udzielonego stronie w fazie rozpoznawczej postępowania sądowego. Nie ma regulacji ani w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, ani w szczególności w art. 100 ust. 1 ustawy o z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która rozciągałaby uzyskane przez stronę zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem powszechnym na postępowanie wywołane skargą kasacyjną. Kwestia kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, zostaje ostatecznie „załatwiona” w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji przez ich rozliczenie zgodnie z regułami wskazanymi w art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co jest równoznaczne z jej zakończeniem,

odpada cel przyznania stronie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Pogląd ten w orzecznictwie Sądu Najwyższego był następnie wielokrotnie potwierdzany, czego przykładami mogą być postanowienia: z dnia 11 października 2013 r., I CZ 84/13 (LEX nr 1405229); z dnia 10 stycznia 2014 r., I CZ 112/13, (LEX nr 1438406); z dnia 13 sierpnia 2014 r., II PO 1/14 (LEX nr 1504562) oraz z dnia 30 marca 2017 r., V CZ 20/17 (LEX nr 2273879). Również Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni aprobuje ten pogląd. Za zupełnie niezrozumiałe uznaje więc stanowisko skarżącej, zgodnie z którym utrwalone ma być orzecznictwo potwierdzające pogląd przeciwny.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że miał rację Sąd drugiej instancji, wzywając pełnomocnika żalącej się do uiszczenia opłaty kasacyjnej. Trafnie Sąd ten ocenił również, że skarga kasacyjna podlega odrzuceniu między innymi, gdy jest nieopłacona, a braku tego nie usunięto w wyznaczonym terminie (art. 398⁶ § 2 k.p.c.). Dlatego też, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.